

28 martie 2016

Dj 8 nr. 118

Aviz

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Codului Penal al Republicii Moldova

(nr. 15 din 04.02.2016)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat în titlu și, în conformitate cu articolul 54 din Regulamentul Parlamentului, expune următoarele.

I. Constatări generale

1. Proiectul de lege a fost propus cu titlu de inițiativă legislativă de către un deputat în Parlament, fiind înaintat în corespundere cu art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Scopul proiectului de lege, potrivit notei informative, este ameliorarea justiției și întărirea cadrului legal al ramurii dreptului penal al Republicii Moldova.

3. Proiectul propune completarea art.67 din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18.04.2002 cu două alineate noi (2¹), respectiv (5¹), completarea art.126 alin.(2) și completarea Codului penal cu două articole noi 126¹, respectiv 126².

4. Proiectul de lege examinat nu este întocmit conform cerințelor tehnicii legislative reglementate de art.20, art.21, art.25 alin.(5), art.34 alin.(2) și (3), art.41 alin.(4) din Legea privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001.

5. Obiectul reglementării prezentului proiect de lege ține de politica penală a statului, atribuție ce-i revine de drept Ministerului Justiției. În acest context, considerăm necesar consultarea prealabilă a poziției Ministerului Justiției, pentru promovarea inițiativei legislative în ședință plenară a Parlamentului.

II. Obiecții de ordin tehnico-legislativ

6. În titlul proiectului de lege se face referire la modificarea și completarea Codului penal. Potrivit art.25 alin.(5) din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27.12.2001, în titlu se indică numărul actului legislativ din anul în care a fost adoptat definitiv. Totodată, conform art.34 alin.(2) și (3) din Legea nr.780/2001, modificarea intervine pentru a schimba unele soluții din actul legislativ prin alte soluții, iar, completarea intervine pentru a introduce soluții noi în problema reglementată de actul legislativ. Prezentul proiect de lege, prevede doar completarea Codului penal cu unele articole și alineate noi, fără a modifica careva prevederi existente. Astfel, titlul proiectului urmează să fie reformulat în „Lege pentru completarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002”.

7. Conform art.41 alin.(4) din Legea nr.780/2001, articolul unic din proiect, urmează să se înceapă cu următoarea expresie „Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.72-74, art.195 din 14.04.2009) cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:”.

8. În textul proiectului de lege, pct.1 și pct.2 se referă la modificarea aceluiași articol din Codul penal, art.67. Astfel, modificările art.67 urmează să fie expuse într-un singur punct, iar celelalte puncte urmează să fie renumerotate corespunzător.

9. Nota informativă a prezentului proiect de lege nu corespunde cerințelor art.20 din Legea privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001.

10. Conform cerințelor art.21 din Legea nr.780/2001 și art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, proiectul de lege dat urmează a fi supus avizării și consultării publice obligatorii.

III. Considerațiuni de drept

11. La pct.1 și pct.2 din proiect, autorul propune completarea art.67 din Codul penal al Republicii Moldova cu două alineate noi, (2¹) care prevede stabilirea termenului de la 60 la 3650 ore de muncă în folosul comunității în cazul comutării pedepsei privative de libertate în muncă neremunerată în folosul comunității, și alin.(5¹) care prevede că, în cazul comutării pedepsei privative de libertate în muncă neremunerată în folosul comunității ultima va fi prestată timp de cel mult 84 de luni.

Menționăm că, Plenul Curții Supreme de Justiție în Hotărârea nr.8 din 04.07.2005 „Despre aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi

ale legislației naționale și internaționale privind aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității și executarea acestei pedepse” indică că munca neremunerată în folosul comunității de regulă este pedeapsă de alternativă unei alte categorii de pedeapsă fie amenzii, fie arestului sau închisorii. Pct.4 din Hotărârea nr.8 a Plenului CSJ din 04.07.2005 stipulează, că la stabilirea pedepsei inculpatului instanța trebuie să țină cont de prevederile art.75 alin.(2) Cod penal, conform cărora o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii respective, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă din numărul celor menționate în sancțiunea articolului respectiv, nu va asigura atingerea scopului pedepsei, iar la stabilirea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității instanța trebuie să țină cont de necesitățile individuale, posibilitățile, drepturile și responsabilităților sociale ale inculpatului, inclusiv și de recomandările serviciului de resocializare (fapt menționat și în Regula 32 din Recomandarea nr. R 16(92) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, adoptată la 19 octombrie 1992 de către statele membre, referitoare la Regulile Europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate).

Totodată, Regulile 31 și 35 din Recomandarea nr. R 16(92) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, adoptată la 19 octombrie 1992 de către statele membre, referitoare la Regulile Europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate evidențiază că spre deosebire de pedepse-le cu închisoare sau amendă, care pot fi aplicare coercitiv indiferent de voința infractorului, sancțiunile și măsurile comunitare necesită cooperarea acestuia pentru a-și atinge scopurile, de aceea munca neremunerată în folosul comunității poate fi aplicată doar persoanelor care acceptă să execute o asemenea pedeapsă. Neconstatarea acceptului inculpatului la executarea unei asemenea pedepse a priori poate duce la stabilirea unei pedepse care nu va fi executată, deci va fi aplicată o pedeapsă care nu va influența asupra corectării și reeducării inculpatului, criteriu obligatoriu prevăzut de art.75 Cod penal pentru individualizarea pedepsei și o atare pedeapsă ulterior va fi înlocuită cu o altă pedeapsă mai gravă.

În contextul propunerilor de la pct.1 și pct.2 din proiect, concluzionăm, că munca neremunerată în folosul comunității ca pedeapsă alternativă în cazul pedepsei cu închisoarea sau amenzii penale este o măsură de educare și reintegrare în societate a persoanelor care au săvârșit infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, fiind aplicată de către instanța de judecată prin prisma dispozițiilor Părții Generale din Codul penal al Republicii Moldova cu privire la criteriile generale de individualizare a pedepsei și a circumstanțelor atenuante prevăzute de art.75 și respectiv art.76 din Codul penal. În acest sens, considerăm neargumentate,

inoportune și neavenite propunerile autorului de la pct.1 și pct.2 din proiect de a mări cuantumul maxim al orelor de muncă în folosul comunității de la 240 de ore (cum este redacția actuală a alin.(2) art.67 din Codul penal) pînă la 3650 ore, și mărirea termenului de prestare a muncii de la 18 luni (cum este redacția actuală a alin.(5) art.67 din Codul penal) pînă la 84 luni.

12. La pct.3 din proiect autorul propune completarea alin.(2) al art.126 din Codul penal, în text, după sintagma „*stării materiale a victimei*” cu sintagma „*în cazul cînd este mai mare în coraport cu venitul mediu lunar al familiei victimei*”.

Este de menționat, că în conformitate cu alin.(2) art.126 CP RM, caracterul considerabil al daunei cauzate se stabilește individualizat pentru victimă, luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei. În acest context, constatăm că norma respectivă se referă nemijlocit la circumstanțele care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, nu însă și a familiei acesteia. Astfel, considerăm că, prin introducerea sintagmei respective în redacția propusă de autor, victima (în calitate de subiect al procesului penal pentru infracțiunile stabilite de lit.b) art.176, art.180, lit.d) alin.(2) art.186, lit.f) alin.(2) art.187, lit.f) alin.(2) art.188, lit.c) alin.(2) art.190, lit.c) alin.(2) art.191, art.229, 230, alin.(1) art.247, alin.(1) art.327, alin.(1) art.328, alin.(1) art.335, alin.(1) art.364, alin.(1) art.370, alin.(1) art.374, alin.(1) și (2) art.376 din Codul penal al RM) va fi substituită prin familia victimei, fără a se indica calitate procesuală care urmează să-i fie atribuită acesteia, or, conform prevederilor Codului de Procedură Penală al RM, toate persoanele implicate în procesul penal au calificarea expresă stabilită. Acest fapt, vine în contradicție cu principiile legalității și previzibilității legii penale care prevăd că infracțiunile trebuie să fie definite cu mare exactitate, mai ales că aceste expresii precum “daune în proporții considerabile”, pot constitui cauza agravării răspunderii și, ca urmare, a pedepsei aplicate. Totodată, considerăm că norma respectivă va crea și confuzii la calificarea infracțiunii, mai ales în cazul în care organul de urmărire penală va fi nevoit să determine caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate atît victimei cît și familiei acesteia, dar acestea pot să difere de la caz la caz, în sens că valoarea unui bun poate avea o însemnătate foarte mare pentru victimă, dar mică în ansamblu pentru familia victimei și viceversa.

În concluzie, menționăm că în conformitate cu dispozițiile generale de individualizare a pedepsei stabilite de art.7 și art.75 din Codul penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată va ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de

circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea și de gradul prejudiciabil al faptei în raport cu victima infracțiunii.

13. În contextul obiecțiilor expuse în prezentul aviz, menționăm că textul proiectului de lege, urmează a fi redactat și ajustat la exigențele normelor tehnicii legislative.

În final, îndemnăm autorul proiectului de lege pentru modificarea și completarea Codului Penal al Republicii Moldova (nr. 15 din 04.02.2016), să examineze suplimentar oportunitatea promovării acestuia în Parlament.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție

Ex: Constantin Butnaru
tel: 268-298